Образац 2.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

ПРИЈАВА
теме докторске дисертације

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име (име једног родитеља) и презиме кандидата:
Стефан (Сава) Јовичић
Датум и место рођења (општина, град, држава):
29.1.1995. Савски венац, Београд, Србија
Кућна адреса кандидата:

Адреса кандидата на послу:
Студентски трг 3, Београд

Кућни телефон кандидата:
Кликните да бисте почели унос текста.

Мобилни телефон кандидата:
Кликните да бисте почели унос текста.

E-mail адреса кандидата:
Кликните да бисте почели унос текста.

Телефон кандидата на послу:
Кликните да бисте почели унос текста.

ОСНОВНЕ СТУДИЈЕ

Назив и седиште факултета на којем је кандидат завршио основне студије:
Филолошки факултет Универзитета у Београду, Студентски трг 3, 11000 Београд
Стечени академски назив кандидата по завршеним основним студијама:
Дипломирани професор језика и књижевности
Година дипломирања:
2019.

МАСТЕР (или МАГИСТАРСКЕ) СТУДИЈЕ

Назив и седиште факултета на којем је кандидат завршио магистарске или мастер студије:
Филолошки факултет Универзитета у Београду, Студентски трг 3, 11000 Београд
Тема магистарског или мастер рада:
Француски колонијализам у Алжиру и борба алжирског народа за независност
Стечени академски назив по завршеним магистарским или мастер студијама:
Мастер професор језика и књижевности; модул: језик, књижевност, култура
Година одбране магистарског или мастер рада:
2020.

ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА

Пун наслов предложене теме докторске дисертације:

„Културни обрасци у Алжиру под османском влашћу на основу уџбеника и помоћних наставних средстава на арапском језику“

Научне области којима претежно припада тема докторске дисертације:
(обавезно се наводи једна од научних области за које је Факултет матичан – филолошке науке; библиотекарство; културолошке науке и комуникологија)

Филолошке науке

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације:
(листа ужих научних области налази се у чл. 12 Статута Факултета)

Оријенталистика, османистика, арабистика, оријентална филологија, културологија

Области истраживања којима припада тема докторске дисертације:
(нпр. српски/енглески/руски језик, српска/енглеска/руска књижевност, фонологија, синтакса, анализа дискурса, обрада природних језика, версификација, наратологија, компаратистика итд.)

Анализа дискурса

Језик на ком ће дисертација бити писана и брањена:
(уколико се теза не пише на српском језику, кандидат предаје образац пријаве, образложење и биобиблиографију и на српском језику и у преводу на језик тезе)

Српски језик

ПРЕДЛОГ МЕНТОРА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Име и презиме ментора:
Ема Петровић
Звање:
Редовни професор
Факултет или институција:
Филолошки факултет Универзитета у Београду, Студентски трг 3, 11000 Београд
Ужа област научноистраживачког рада:
Оријенталистика.
Радови ментора из уже научне области којој припада тема предложене дисертације који га квалификују за менторство (најмање 5 радова):

1.	Е. Петровић, Османистичке теме Фехима Бајрактаревића, Београдски историјски гласник , Vol. XIIII, pp. 197 - 207, 2022
2.	E. Petrović, Classification and Stratification of Population in the Ottman Empire: Social and Confessional View, Београдски историјски гласник , No. 10, pp. 91 - 100, 2019
3.	Е. Миљковић, Тимарски систем на османском крајишту старог типа: пример крајишта Иса-бега Исхаковића, Српске студије, Vol. 7, pp. 99 - 116, 2016
4.	E. Petrović, Toward the Rehabilitation of the Social History of the Serbs during the Ottoman Rule: The Serbian Society in the 15th Century, Human: Research in Rehabilitation, Vol. 4, No. 2, pp. 50 - 55, 2014
5.	E. Miljković, Everyday life in the sanjak of Smederevo During the First Century of the Ottoman Administration: Urban vs. Rural, Daily Life in the Balkans in the Ottoman

	Empire Era, Daily Life in the Balkans in the Ottoman Empire I, pp. 33 - 51, Dergi Park, Ankara, 2018

Предложени ментор потписом потврђује да прихвата менторство на предложеној теми, а да је **број докторских дисертација** које су у процесу израде или одобрења на којима је тренутно ментор _____.

Датум прихватања менторства: **Потпис предложеног ментора**

_____ _____

НАПОМЕНА КАНДИДАТА

Кликните да бисте почели унос текста.

Уз Пријаву кандидат прилаже:

1. попуњен образац **образложења** предлога теме докторске дисертације,
2. попуњен образац **биобиблиографије** кандидата,
   ВАЖНА НАПОМЕНА: Сви кандидати који бране докторску дисертацију на Универзитету у Београду пре одбране морају имати један рад објављен или прихваћен за штампу у часопису са релевантне листе часописа у складу са прописима Универзитета у Београду.
3. пријаву докторске дисертације са образложењем и биобиблиографијом у електронском облику као Word документ **(CD)**,
4. **потврду** да је стекао 120 ЕСПБ на ДАС,
5. оверену копију **дипломе о завршеним основним студијама**,
6. оверену копију **дипломе о завршеним мастер (или магистарским) студијама**,
7. **извод из матичне књиге рођених** са уписаним **држављанством**,
8. доказ о **уплати трошкова** пријављивања докторске дисертације.

Подносилац пријаве својим потписом потврђује да предложену тему није пријављивао на другој високошколској установи у земљи или иностранству.

Име и презиме кандидата:
Стефан Јовичић
Број досијеа:
2020/30026 Датум подношења пријаве:
05.05.2026.

Потпис кандидата

_____

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

Пријава теме докторске дисертације –
ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата:
Стефан Јовичић

Број досијеа:
2020/30026

Радни наслов теме докторске дисертације

„Културни обрасци у Алжиру под османском влашћу на основу уџбеника и помоћних научних средстава на арапском језику“

Научне области којима претежно припада тема докторске дисертације

Филолошке науке

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације

Оријенталистика, османистика, арабистика, оријентална филологија, културологија

Области истраживања којима припада тема докторске дисертације

Анализа дискурса

Предмет научног истраживања

Предмет овог научног истраживања су алжирски уџбеници историје и других сродних наука, као и друга помоћна научна и наставна средства постколонијалног периода писана на арапском језику, који се баве османском владавином у Алжиру (1516-1830). Поред наведених уџбеника, у овом раду ће бити коришћена и друга дела истакнутих алжирских историографа, етнолога, историчара уметности, географа, културолога и социолога који су се бавили овом епохом алжирске историје, уз незаобилазну компарацију са значајним делима познатих светских османиста.

Што се тиче основног школског образовања, на првом нивоу османски период се обрађује у четвртом разреду у оквиру предмета историја и географија, док се на другом нивоу изучава у трећем разреду у склопу предмета историја. У средњим школама се пак османска епоха у Алжиру предаје у

оквиру предмета историја за први разред, те се може рећи да је на овом нивоу образовања посвећена већа пажња овом делу алжирске историје. У уџбеницима за основну школу укратко се даје приказ османског периода где се наглашава веза Алжира и Османске државе која је била на добровољној бази према мишљењу алжирских историчара, али и суверенитет алжирског ејалета који се према виђењу аутора огледао у ковању сопственог новца и поморској флоти Алжира. Неопходно је истакнути да у уџбеницима за средњу школу османска владавина заузима значајно место обрађујући поглавља као што су административни и државни апарат, новчани и економски систем, судски систем, војна организација, везе са Османским царством и дипломатске везе које је Алжир самостално успостављао са европским државама, као и културне околности и образовање. При томе уџбенике за основу и средњу школу штампа државна издавачка кућа Национални биро за школске публикације (ар. Al-Dīwān al-watanī al-matbūʿāt al-madrasiyya).

Када је универзитетско образовање у питању, османска епоха у Алжиру изучава се у оквиру хуманистичких наука као што је пре свега историја, али и историја уметности, правне науке, етнологија, географија, економске науке… Поред специјализованих књига које се баве османском владавином у Алжиру, постоје спискови обавезне и препоручене литературе који обухватају енциклопедије, путописе, градске хронике као и изворе из самог османског периода попут званичних коресподенција, уговора, натписа у џамијама… У званичној алжирској историографији истиче се улога османске власти у изградњи џамија и верских школа, при чему се назначава да Османлије нису наметале свој језик и обичаје, што је домицилном становништву омогућило да сачува свој национални идентитет чији су чиниоци арапски језик и исламска вера. С обзиром на вазални однос између Алжира и Османске империје, развили су се и специфични културни односи без изричитог наметања, али и уз велики утицај Порте. Стога је арапско и берберско становништво током тог дугог периода који је трајао од почетка 16. века све до 1830. године пролазило кроз различите историјске фазе које су обликовале културу и свакодневни живот.

У овом научноистраживачком раду бавићемо се такође и анализом специфичности културне заоставштине Османске империје која је несумњиво оставила неизбрисив печат у Алжиру, и то пре свега на основу алжирских уџбеника и извора на арапском језику. Будући да се код нас нико раније није бавио овом темом, сматрамо да је предмет овог истраживања значајан за област оријенталистике као сагледавање једног важног сегмента Османског царства чија је вишевековна како војна, тако и културна доминација имала огроман утицај у освојеним областима. Стога верујемо да ће ова дисертација успети да пружи допринос научној оријенталистици стицањем увида у то како једна арапска и пре свега исламска земља гледа на своје османско наслеђе, нарочито због историјског искуства нашег народа као интегративног дела Османског царства. Специфичност овог истраживања заснива се на критичком сагледавању ове тематике првенствено из угла алжирске историографије уз неизбежно ослањање на значајна имена европске османистике.

Кључне речи: Алжир, Османско царство, културни обрасци, оријенталистика, ислам.

Основне хипотезе од којих се полази у планираном истраживању

- Како су историјске, друштвене и културне околности у којима су се налазиле области на територији данашњег Алжира, непосредно пре шпанских освајања и османске интервенције, утицале на друштвено стање крајем 15. и почетком 16. века с аспекта алжирске литературе.

- Како званична алжирска историографија сагледава историјску везу између Алжира и Османског царства.

- На који начин је ислам утицао на Алжирце да позитивније посматрају османску владавину за разлику од француске.

- Које су природе тонови идеализовања османске епохе, односно због чега алжирски уџбеници гледају позитивније на Османлије, с обзиром да се често ставља акценат на трагично искуство андалузијских муслимана током Реконкисте.

- Који су разлози да се ретко или готово никад у алжирској научној литератури не критикује османска епоха за разлику од осталих арапских земаља; примера ради алжирски историчари не говоре о Турцима као новим муслиманима, те потенцирају да је потпадање Алжира под османску власт било на добровољној бази.

- Које је природе неслагање међу алжирским историчарима по питању османске владавине, будући да се у неким научним расправама намеће питање да ли је османска епоха била заправо окупација. Такође, чак и у званичној алжирској историографији приметно је незадовољство због изостанка османске помоћи приликом француских освајања.

- Објашњење статуса Алжира у историјској алжирској научној литератури као делимично аутономне османске провинција (ејалет) са свим атрибутима државности као и са системом управе преузетим из других провинција Империје; сличности, разлике и специфичности у односу на друге османске провинције и административни апарат који се развио под турским утицајем.

- Феномен честе употребе термина држава (ар. dawla) од стране алжирских аутора уместо термина ејалет, како би се назначио висок степен аутономије коју је Алжир уживао под Османским царством за разлику од других провинција. С друге стране, Османско царство се по правилу назива Исламским халифатом.

- Критички осврти алжирске историографије на неке аспекте културног живота Алжира током османске епохе, посебно у домену науке, уметности, па и образовања (непостојање значајних образовних исламских института у Алжиру,попут Зејтуне у Тунису и Ал Азхара у Каиру).

- На који начин је османска епоха била пресудна за касније очување идентитета алжирског народа кроз језик, веру, културу и традицију из перспективе алжирске историографије?

Циљ истраживања и очекивани резултати

Циљ овог истраживања представља откривање и проучавање виђења историјских и културолошких трагова које је османска епоха оставила у Алжиру током три века своје доминације (1516-1830) са аспекта алжирске историографије. То би свакако допринело бољем сагледавању специфичних утицаја Османске империје у култури, литератури, језику, архитектури и другим областима на земљу која је током тог периода добила обрисе својих граница које су и данас актуелне, што посебно истичу алжирски аутори. Иако је османска владавина током које је Алжир пролазио кроз различите фазе свог развоја (период беглербегова, период паша, период ага и период дејова), одложила колонизацију Северне Африке од стране европских сила, код значајног броја алжирских аутора преовлађује одређена доза огорчења због изостанка османске помоћи приликом француског

освајања Алжира. С обзиром да је нашој јавности мало познат период током којег је Османска империја постала поморска сила на Медитерану захваљујући и свом присуству у Алжиру, овим радом желимо да истражимо културне утицаје и обрасце под османском влашћу, са посебним акцентом на алжирске уџбенике и литературу који се користе у настави на различитим нивоима образовања у Алжиру.

Користећи уџбенике и помоћна научна средства на арапском језику (као што су чланци, различита дела из области историје уметности, културологије, етнографије, социологије…) сагледаћемо друштвену, политичку и културолошку ситуацију у Алжиру под османском влашћу. Будући да је Алжир у извесној мери постао османска провинција, алжирска историографија у највећем броју случајева не користи термин окупација за османску епоху Алжира, за разлику од других арапских земаља. При томе, истиче се да је ислам био најважнија спона између Алжира и Османске империје, јер су султани представљали заштитнике муслиманског света будући да је султан Селим I узео титулу халифе чиме је постао поглавар и предводник исламског света. С обзиром да су циљеви истраживања да прикажемо виђење османске епоху у Алжиру са аспекта алжирске стручне литературе на арапском језику, покушаћемо да их аналитички и критички обрадимо у овој дисертацији, као и да извршимо поређење са еминентном европском историографијом.

Теоријски оквир на који ће се истраживање ослањати

Теоријски оквир при проучавању османске епохе из перспективе алжирских уџбеника заснива се на критичкој анализи наратива алжирске историографије као и њихове структуре и функције. С обзиром да уџбеници нису само преносиоци знања, већ да и подупиру изградњу националног идентитета (теорија социјалног конструктивизма), анализом можемо увидети како се гради представа о Османлијама као заштитницима исламског света или пак као колонијалним намесницима с једне стране и алжирском народу с друге стране. При томе мора се имати у виду како се та османска прошлост данас преноси кроз наставу и језик.

Приликом обраде теме неопходно је да користимо интердисциплинаран приступ – традиционални наспрам савременог гледишта: да ли су у уџбеницима презентоване само чињенице и информације или пак лекције подстичу критичко мишљење. Компаративном анализом садржаја испитаћемо значења текстова у лекцијама, а квалитативном методом сагледаћемо и упоредити уџбенике на различитим нивоима образовања или из различитих периода. Дискурс анализом (лингвистичка анализа) потребно је проучити употребу карактеристичних термина (да ли се у уџбеницима на пример користи термин „османска заштита“ или „османско освајање и хегемонија“), док ћемо визуелном анализом истражити илустрације , фотографије и мапе као и њихову улогу у стварању културног обрасца,

Синтезом добијених одговора истраживањем можемо извести закључак о природи и еволуцији историјског наратива и образовној политици у Алжиру, као и како се османска епоха користи као доказ државности при чему битну улогу у одржавању континуитета имају свакако ислам и арапски језик.

Оквирни опис материјала који ће се користити и метода за његову анализу

Извори које ћемо користити у овом научном истраживању:

- алжирски уџбеници историје и других сродних наука
- наставни програми и приручници
- енциклопедије
- путописи
- градске хронике
- збирке докумената
- визуелни извори (илустрације, фотографије, мапе у уџбеницима)

Од наведених извора можемо издвојити неке релевантне уџбенике као што су *Уџбеник за историју и географију за 4. разред основног примарног образовања* (Al-Tārīḫ wa al-ǧuġrāfiyā - al-sana al-rābiʿa min al-taʿlīm al-ibtidāʾī), затим уџбеник *Историја за 3. разред средњег ниже образовања* (Al-Tārīḫ - al-sana al-ṯāliṯa min al-taʿlīm al-mutawassiṭ.), као и *Књигу за историју за 1. разред гимназије* (Kitāb al-tārīḫ li al-sana al-uūla min al-taʿlīm al-ṯānawī), које је издао *Национални биро за школске публикације* (Al-Dīwan al-waṯanī li al-maṭbūʿāt al-madrasiyya). Поред тога анализираћемо и уџбенике које се користе као обавезна или препоручена литература на студијским програмима историје, географије и на департманима за уметност и културу, а то су *Историја Алжира укратко – други део* (Bu-ʿAzīz, Yaḥya (2007). Al-Mūǧaz fī tārīḫ al-Ǧazāʾir: al-ǧuzʾ al-ṯānī - Al-Ǧazāʾir al-ḥadīṯa. Al-Ǧazāʾir: Dīwān al-maṭbūʿāt al-ǧāmiʿyya.), *Општа историја Алжира* (Ǧalālī (-al), ʿAbd al-Raḥman bin Muḥammad (1965). Tārīḫ al-Ǧazāʾir al-ʿāmm. Al-Ǧazāʾir: Dār al-šarika al-ǧazāʾiriyya.), *Документа о алжирској историји из османског периода – први део: коресподенција управитеља Алжира са иностранством* (Ḥamāš, Ḥalīfa (2016). Waṯāʾiq ʿan tārīḫ al-Ǧazāʾir fī al-ʿahd al-ʿuṯmānī (al-ǧuzʾ al-awwal): murāsalāt wukalāʾ al-Ǧazāʾir fī al-ḥāriǧ. Qusanṭīna: Manšūrāt Kulliyyat al-adāb wa al-ḥaḍāra al-islāmiyya.), *Историја Алжира из османског периода* (Hilāylī, Ḥanīfī (2008). Awrāq fī tārīḫ al-Ǧazāʾir fī al-ʿahd al-ʿuṯmānī. Ǧazāʾir: Dār al-Mahdī.), *Алжир у периоду ага 1659-1671* (Maḥraz, Amīn (2013). Al-Ǧazāʾir fī ʿahd al-Aġawāt (1671-1659). Al-Ǧazāʾir: Al-Baṣāʾir al-ǧadīda li al-našr wa al-tawzīʿ.), *Османске џамије у Орану и Маскари* (Mhīrīs, Mabrūk (2009). Al-Masāǧid al-ʿuṯmāniyya bi Wahrān wa Muʿaskar. Al-Ǧazāʾir: Dīwān al-maṭbūʿāt al-ǧāmʿiyya.)и многе друге. Такође ћемо се фокусирати и на хронике неких градова попут Алжира, Сетифа, Константина, Џиџела и Орана и то пре свега на њихову османску прошлост. Незаобилазне су и монографије које се баве османском епохом у Алжиру из виђења путописаца, а о којима ће бити више речи у самом раду. Комплетнији списак материјала који ћемо користити налази се у прелиминарном списку стручне литературе.

Што се тиче методологије анализе садржаја, при истраживању уџбеника она нам може омогућити да стекнемо закључке о вредностима, порукама и образовним циљевима који су садржани у примарним изворима овог научног рада. Поред анализе наратива уџбеника, неопходно је сагледати и визуелне изворе попут илустрација, фотографија и мапа у уџбеницима, као и утисак који они производе. Такође, треба узети у обзир компаративну анализу османског периода у уџбеницима како на различитим нивоима образовања, тако и из различитих периода (старија и новија издања). Лингвистичком анализом грађе потребно је проучити и употребу специфичних термина које бисмо распоредили у посебан глосар, а који директно указују на став алжирске историографије о овом историјском раздобљу. Сконцентрисаћемо се на гледиште алжирских аутора на тадашњи административни систем, војску, привредне везе, као и на културолошке и етнолошке аспекте: језику, религији, становништву и традицији, културно-историјским споменицима. При томе

настојаћемо да критички приступимо анализи грађе (уџбеници, приручници, збирке докумената и помоћна наставна средства) која представља полазиште у овом истраживачком раду.

Оквирни план истраживања

Османско царство је током своје дуге историје од почетка 14. столећа представљало велику силу која је успела да заузме огромна пространства на три континента – Европи, Азији и Африци. Као доминантна муслиманска сила успела је да уједини највећи део исламског света: Сирију, Палестину, Ирак, Египат и велики део Арабијског полуострва са светим градовима Меком и Медином. Своју власт Османска империја проширила је и на земље Магреба – Либију, Алжир и Тунис које су касније постале османски вазали, те је стога Царство постало и поморска сила на западном Медитерану. Будући да је Алжир постао део те Империје, у фокусу ће бити компаративна и дескриптивна анализа алжирских уџбеника и других наставних средстава на арапском језику, као и градских хроника и споменика културе и то са различитих аспеката: историјског, културолошког, етнолошког, социолошког, филолошког, цивилизацијског...

Рад ћемо поделити на две целине: у првом делу ћемо дати историографски оквир где ћемо обрадити положај арапских провинција у Османској империји с посебним освртом на северну Африку, а затим ћемо посебно обрадити историју Алжира за време османске владавине од почетка 16. века до француске колонизације 1830. године, док ће акценат бити на њиховим специфичним односима и карактеристикама Алжира као турске провинције. Што се тиче другог дела, анализираћемо алжирске уџбенике и друга наставна средства која се баве овом тематиком, као и алжирске наставне програме како би се методолошки увидео шири контекст образовне политике и стратегије наставе историје и других сродних друштвених наука у циљу изградње националног идентитета.

Завршна фаза истраживања треба да нам пружи одговоре о природи наратива који се користе у презентацији алжирске историје овог изузетно важног периода. Компаративна анализа османске епохе у којој је настала модерна алжирска држава пружа многе одговоре који помажу бољем разумевању садашњости где уџбеници имају једну вишу димензију при изградњи националног идентитета где свакако значајну улогу има и арапски језик. Будући да различите културе и историјски периоди креирају различите верзије стварности, док је наше разумевање света најчешће условљено културом, настојаћемо да кроз овај рад сагледамо и историјску позадину османског периода у Алжиру засновану на анализи датих чињеница.

Прелиминарни списак стручне литературе

Aḥmīda, ʿAmīrāwī (2003*). Al-Ǧazāʾir fī adabiyyāt al-riḥla wa al-usr ḫilāl al-ʿahd al-ʿuṯmānī*. Al-Ǧazāʾir: Dār al-Mahdī.

ʿAlawī (-al), Muḥammad al-Ṭayb (1984). *Maẓāhir al-muqāwama al-ǧazāʾiriyya 1830-1854*. Al-Ǧazāʾir: Dār al-muǧtahid li al-našr wa al-tawzīʿ.

ʿAmrūn, Aḥmad Sāmī & Nūr al-Dīn Lwašan, ʿAbd Allah bin Šayḫ (2016) *Al-Tārīḫ - al-sana al-ṯāliṯa min al-taʿlīm al-mutawassiṭ*. Al-Ǧazāʾir: Dār al-Huda.

ʿAzāwī (-al), ʿAbd al-Raḥman Ḥussayin (2011). *Tārīḫ al-Maġrib al-ʿarabī fī al-ʿaṣr al-islāmī*. ʿAmmān: Dār al-ḫalīǧ li al-našr wa al-tawzīʿ.

ʿAzrāwī (-al), Qays Ǧawād (2003). *Al-Dawla al-ʿUṯmāniyya: qirāʾa ǧadīda li-ʿawāmil al-inḥiṭāṭ*. ʿAyn al-Tīna: Al-Dār al-ʿarabiyya li al-ʿulūmi.

Bu-ʿAzīz, Yaḥya (2007). *Al-Mūǧaz fī tārīḫ al-Ǧazāʾir: al-ǧuzʾ al-ṯānī - Al-Ǧazāʾir al-ḥadīṯa*. Al-Ǧazāʾir: Dīwān al-maṭbūʿāt al-ǧāmiʿyya.

Daḥdūḥ, ʿAbd al-Qādir (2015). *Qusanṭīna maḥaṭāt tārīḫiyya aṯariyya: dirāsa tārīḫiyya aṯariyya*. Qusanṭīna: Nūmīdiyā li al-tibbāʿa wa al-našr wa al-tawzīʿ.

Dāwūdī Saʿīdī & Sukayna Ḥarāṯ, Mūsa al-Sabtī, Bilqāsim Ḥāyif (2016) *Kitāb al-tārīḫ li al-sana al-uūla min al-taʿlīm al-ṯānawī*. Al-Ǧazāʾir: Al-Dīwan al-waṭanī li al-maṭbūʿāt al-madrasiyya.

Dūdū, Abū al-ʿAyd (1975). *Al-Ǧazāʾir fī muʾallafat al-raḥḥālīn al-Almān (1830-1855)*. Al-Ǧazāʾir: Al-Šarika al-waṭaniyya li al-našr wa al-tawzīʿ.

Faroqhi, Suraiya (2011). *The Ottoman Empire and the world around it*. London; NewYork: I.B. Tauris.

Fīrū, Šārl (2013). *Tārīḫ ǧīǧalī*. Al-Ǧazāʾir: Dār al-warsam li al-našr wa al-tawzīʿ.

Fūḍīl, Mūbiḥa & Ġazāl ʿAbd al-Salām, Ismāʿīl bin al-Saġīr, Makāsī Ṣāliḥ (2023). *Al-Tārīḫ wa al-ǧuġrāfiyā - al-sana al-rābiʿa min al-taʿlīm al-ibtidāʾī*. Al-Ǧazāʾir: Al-Dīwan al-waṭanī li al-maṭbūʿāt al-madrasiyya.

Ǧalālī (-al), ʿAbd al-Raḥman bin Muḥammad (1965). *Tārīḫ al-Ǧazāʾir al-ʿāmm*. Al-Ǧazāʾir: Dār al-šarika al-ǧazāʾiriyya.

Gīna (bin), ʿUmar (1999). *Al-Ḫiṭāb al-qawmī fī al-ṯaqāfa al-ǧazāʾiriyya*. Dimašq: Manšūrāt ittiḥād al-kuttāb al-ʿArab.

Ḥamāš, Ḥalīfa (2016). *Waṯāʾiq ʿan tārīḫ al-Ǧazāʾir fī al-ʿahd al-ʿuṯmānī (al-ǧuzʾ al-awwal): murāsalāt wukalāʾ al-Ǧazāʾir fī al-ḫāriǧ*. Qusanṭīna: Manšūrāt Kulliyyat al-adāb wa al-ḥaḍāra al-islāmiyya.

Hanioğlu, M. Şükrü (2008). *A Brief History of the Late Ottoman Empire*. Princeton: Princeton University Press.

Ḥalīmī, ʿAbd al-Qādir (1972). *Madīnat al-Ǧazāʾir: našātuhā wa taṭawwuruhā qabl 1830*. Al-Ǧazāʾir: Dār al-fikr al-islāmī.

Hilāylī, Ḥanīfī (2004) Al-Ḥayā al-iǧtimāʿiyya li al-ǧayš al-inkišārī fī al-Ǧazāʾir ḫilāl al-ʿahd al-ʿuṯmānī. Al-Ġazāʾir: Al-Ḥiwār al-fikrī.

Hilāylī, Ḥanīfī (2008). *Awrāq fī tārīḫ al-Ǧazāʾir fī al-ʿahd al-ʿuṯmānī*. Ǧazāʾir: Dār al-Mahdī.

Ḫūǧa, Ḥamdān bin ʾUṯmān (2005). *Al-Mirʾa*. Al-Ǧazāʾir: Manšūrāt ANEP.

ʿIz al-Dīn, Sāyiḥ (2014). *Muḫtaṣar tārīḫ al-Ǧazāʾir al-ḥadīṯ wa al-muʿāṣir: min maǧiʾ al-ʿUṯmāniyyīn ila al-istiqlāl 1518-1954*. Al-Ǧazāʾir: Bayt al-ḍiyāʾ li al-našr wa al-tawzīʿ.

Laroui, Abdallah (1976). *L'historie du Maghreb 1*. Paris: François Maspero.

Laroui, Abdallah (1976). *L'historie du Maghreb 2*. Paris: François Maspero.

Lazhārī, Masʿūdī (2014). Al-ʿArabī bin Muhīdī. Al-Ǧazāʾir: Mūfam li al-našr.

Maḥraz, Amīn (2013). *Al-Ǧazāʾir fī ʿahd al-Aġawāt (1671-1659)*. Al-Ǧazāʾir: Al-Baṣāʾir al-ǧadīda li al-našr wa al-tawzīʿ.

Mhīrīs, Mabrūk (2009). *Al-Masāğid al-ʿuṯmāniyya bi Wahrān wa Muʿaskar*. Al-Ğazāʾir: Dīwān al-maṭbūʿāt al-ğāmʿiyya.

Mīlī (-al), Mubārak (1964). *Tārīḫ al-Ğazāʾir fī al-qādīim wa al-ḥadīṯ*. Al-Ğazāʾir: Maktabat al-nahḍa al-ğazāʾiriyya.

Qadūrī (-al), ʿAbd al-Mağīd (2012). *Al-Maġrib wa Uūrūbā: mā bayn al-qarnayn al-ḫāmis ʿašar wa al-ṯāmin ʿašar (masālat al-tağāwuz*. Al-Dār al-Bayḍāʾ: Al-Markaz al-ṯaqāfī al-ʿarabī.

Quataert, Donald (2011). *The Ottoman Empire: 1700-1922*. Cambridge: Cambridge University Press.

Qurba (-bin), Ṣālih (2007). *Tārīḫ al-Ğazāʾir fī al-ʿaṣr al-waṣīṭ min ḫilāl al-maṣādir*. Al-Ğazāʾir: Manšūrāt al-Markaz al-Waṭanī li al-dirāsāt wa al-baḥṯ fī al-ḥaraka al-waṭaniyya wa Ṯawrat Awwal Nūfambar 1954.

Pitcher, Donald Edgar (1972). *An Historical Geography of the Ottoman Empire*. Leiden: E. J. Brill.

Raḥmūnī ʿAbd al-Ğalīl (2014). *Ihtimāmāt al-Mağala al-Ifrīqiyya bi tārīḫ al-Ğazāʾir al-ʿUṯmāniyya (1520 - 1830)*. Al-Ğazāʾir: Kulliyyat al-ʿulūm al-insāniyya.

Ramzī, Aḥmad (1948). *Al-Istiʿmār al-faransī fī Šamāl Ifrīqiyā*. Al-Qāhira: Laǧnat al-bayān al-ʿarabī.

Saʿad Allah, Abū al-Qāsim (1998). *Tārīḫ al-Ğazāʾr al-ṯaqāfī: al-ğuzʾ al-awwal 1500-1830*. Al-Ğazāʾir: Dār al-ġarb al-islāmī.

Saʿīdūnī Nāṣir wa Al-Šayḫ al-Mahdī Būʿabdūlī (1984). *Al-Ğazāʾir fī al-tārīḫ 4: al-ʿahd al-ʿuṯmānī*. Al-Ğazāʾir: Al-Muʾassasa al-waṭaniyya li al-kitāb.

Ṣalābī (-al), ʿAlī Muḥammad (2001). *Al-Dawla al-ʿUṯmāniyya: ʿawāmil al-nuhūḍ wa asbāb al-suqūṭ*. Būr Saʿīd : Dār al-tawzīʿ wa al-mašr al-islāmiyya.

Sāʿū (-bin), Muḥammad & Al-Yāmīn bin Tūmī (2021*). Al-Tārīḫ al-ṯaqāfī li minṭaqat Saṭīf: al-mağāl, al-insān, al-tārīḫ.* Saṭīf: Manšūrāt al-waṭan al-yawm.

Spencer, William (2006). *Al-Ğazāʾir fī ʿahd Riyās al-bahr*. Al-Ğazāʾir : Dār al-Qaṣaba li al-našr.

Ṭammār (-al), Muḥammad (2007). *Al-Rawābiṭ al-ṯaqāfiyya bayn Al-Ğazāʾir wa al-ḫāriğ*. Al-Ğazāʾir: Dīwān al-maṭbūʿāt al-ğāmʿiyya.

Šuhra (-bin), Al-Mahdī (2007). *Tārīḫ wa burhān bi-man ḥal bi-madīnat Wahrān*. Al-Ğazāʾir: Dār al-Rayḥāna li al-kitāb.

Šuwaytām, Arzaqī (2010). *Nihāyat al-ḥukm al-ūṯmānī fī al-Ğazāʾir wa ʿawāmil inhiyārih*. Al-Ğazāʾir: Dār al-kitāb al-ʿarabī.

Wittek, Paul (2015). *The Rise of the Ottoman Empire*. London; New York: Routledge.

Ћикић, Осман (1975). *Демократска Народна Република Алжир*. Београд: ИП Рад.

Иналџик, Халил (1974). *Османско царство: класично доба 1300-1600*. Београд: Српска књижевна задруга.

Кицикис, Димитрис (1999). *Османлијско царство*. Београд: Плато.

Куртен, Филип и Стивен Фајерман, Леонард Томпсон, Јан Вансина (2005). *Историја*

Африке. Београд: CLIO.

Мантран, Робер (2002). *Историја Османског царства*. Београд: CLIO.

Печар, Здравко (1959). *Алжир*. Београд: Култура.

Печар, Здравко (1967). *Алжир до независности*. Београд: Просвета.

Хамер (-фон), Јозеф (1979). *Хисторија Турског/Османског царства 2*. Загреб: Неркез Смаилагић.

Хити, Филип (1967). *Историја Арапа*. Сарајево: ИП Веселин Маслеша.

Хурани, Алберт (2016). *Историја арапских народа*. Београд: CLIO.

Интернет извори:

https://www.noonpost.com/content/42118

https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2522287

http://elearning.univ-bouira.dz/course/info.php?id=4059&lang=ar

https://journals.openedition.org/insaniyat/15081?lang=en

https://www.crsic.dz/index.php/dep3/goupe1/article-3

http://revue.umc.edu.dz/index.php/h/article/view/1580

http://dspace.univ-msila.dz:8080/xmlui/handle/123456789/17358

https://www.echoroukonline.com/%D8%A7%D9%84%D8%AD%D9%83%D9%85-%D8%A7%D9%84%D8%B9%D8%AB%D9%85%D8%A7%D9%86%D9%8A-%D9%81%D9%8A-%D8%A7%D9%84%D8%AC%D8%B2%D8%A7%D8%A6%D8%B1-%D9%88%D8%B5%D8%A7%D9%84-%D9%84%D8%A7-%D8%A7%D8%AD%D8%AA%D9%84

https://elearn.univ-oran1.dz/pluginfile.php/73244/course/overviewfiles/%D8%AA%D8%A7%D8%B1%D9%8A%D8%AE%20%D8%A7%D9%84%D8%AC%D8%B2%D8%A7%D8%A6%D8%B1%20%D8%A7%D9%84%D8%AB%D9%82%D8%A7%D9%81%D9%8A.docx?forcedownload=1

https://www.marefa.org/%D8%A7%D9%84%D8%AC%D8%B2%D8%A7%D8%A6%D8%B1_%D8%A7%D9%84%D8%B9%D8%AB%D9%85%D8%A7%D9%86%D9%8A%D8%A9

https://www.aps.dz/ar/algerie/117967-2021-12-12-14-09-03

http://dspace.univ-ghardaia.dz:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/1824/908.04.258.pdf?sequence=1&isAllowed=y

https://search.mandumah.com/Record/481238

http://archives.univ-biskra.dz/bitstream/123456789/6812/1/59.pdf

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

Пријава теме докторске дисертације – **БИОБИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА**

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата:
Стефан Јовичић

Број досијеа:
2020/30026

Радни наслов теме докторске дисертације

„Културни обрасци у Алжиру под османском влашћу на основу уџбеника и помоћних научних средстава на арапском језику“

Биографија кандидата

Стефан Јовичић рођен је 29. јануара 1995. године у Београду. Основне академске студије на Катедри за оријенталистику Филолошког факултета у Београду уписао је 2015. године. Након завршених основних академских студија из арапског језика, књижевности и културе са просечном оценом 9, 83 наставио је мастер студије где је одбранио мастер рад „Француски колонијализам у Алжиру и борба алжирског народа за независност“ 25.9.2020. године (ментор проф. др Анђелка Митровић) са просечном оценом 10. Био је стипендиста Министарства омладине и спорта Републике Србије за школску 2019/20. годину Фонд за младе таленте Доситеја). Похађао је курсеве арапског језика у Египту (International Language Institute-Cairo) 2017. године и Либану (Levantine Institute of Tripoli) 2018. године, а такође је боравио у Алжиру 2019. и 2023. године ради упознавања са алжирском културом и историјом и усавршавањем арапског језика. Уписује докторске студије 2020. године, а од марта 2021. до 2024. године запослен је као истраживач-приправник на Филолошком факултету Универзитета у Београду, а од септембра 2024. године ради као библиотекар катедре за оријенталистику.

Списак објављених научних и стручних радова кандидата

Јовичић, Стефан (2023). Место арапског језика у упоредним проучавањима семитских језика. Живи језици, 43(1), 45–58.
Јовичић, Стефан (2024). Утицај страних језика на алжирски дијалекат арапског језика. Речи, 17(17), 56–73.

Деловодни број:

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ПРИМЉЕНО: 05-10-2026			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
	1075/3		

КАТЕДРА ЗА ОРИЈЕНТАЛИСТИКУ

ПРЕДЛОГ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ
за одбрану теме и оцену научне заснованости докторске дисертације

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата:
Стефан Јовичић

Број досијеа:
2020/30026

Радни наслов теме докторске дисертације

Културни обрасци у Алжиру под османском влашћу на основу уџбеника и помоћних наставних средстава на арапском језику

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације

Оријенталистика, арабистика, културологија, методика наставе

Предлог ментора докторске дисертације

Проф. др Ема Петровић

1) Катедра за __оријенталистику_____ је **САГЛАСНА са предложеном темом докторске дисертације и предлогом ментора** и предлаже Већу докторских академских студија Филолошког факултета да усвоји наведени састав Комисије за одбрану теме и оцену научне заснованости предлога теме докторске дисертације.

Управник Катедре

ПРЕДЛОГ МЕНТОРА И ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

МЕНТОР	
Име и презиме:	**Др Ема Петровић**
Звање:	**Редовни професор**
Факултет или институција:	**Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Катедра за оријенталистику**
Ужа област научноистраживачког рада:	**оријенталистика**

Ако предложени ментор није на листи ментора Филолошког факултета, испуњеност услова за ментора потврђује се **приложеном табелом из акредитације (*m_tabela*)**.
Квалификације за менторство предложене теме се потврђују радовима из области којој припада предложена тема дисертације (најмање 5 радова).

1. ***Ottomanism and Turkism in the 20th century: concept or reality***, South-Eastern European Diplomacy. 100 Years since the Balkan Wars, Cetatea de Scaun: Târgovişte 2014, 273-281.

2. ***Изгубљена или уклопљена државност: Србија, Влашка и Молдавија у оквирима Османског царства***, Зборник радова „Државност, демократизација и култура мира“, Наука и савремени универзитет 4, Ниш: Филозофски факултет 2015, 7-21.

3. ***Концепт слободе у Османском царству и турској републици: потпуни раскид са прошлошћу,*** Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале, Посебна издања, Научни скупови, књига 9, том 21, Наука и Слобода, Пале 2015, 15-25. DOI 10.7251/ZRNSFFP0915015M ISSN 1840-2402 ISBN 978-999380-47-67-0 COBISS.RS-ID 5016856

4. ***Studies of Ottoman History in Serbia, Montenegro and Croatia (Modern Serbian, Montenegrin and Croatian Historiography on the Ottoman Empire)***, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Cilt 8, Sayı 15, XX (*2010.)*, 715-730. indexed by ASOS Index and TUBITAK/ULAKBIM

5. ***Перспективе студија историје на Филозофском факултету у Нишу***, Педагошка стварност, година LXI, бр. 3, Нови Сад 2015, 353-369. ISSN 0553-4569 UDK 378:93/94(497.11 Niš) BIBLID 0554-4569, 61 (2015), 3, p. 353-369.

Предложени ментор својим потписом потврђује да прихвата менторство предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.

Датум прихватања менторства:	**Потпис предложеног ментора***
29.9.2026.	

* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ И 1. ЧЛАН	
Име и презиме:	**Др Мејсун Гарајбе Симоновић**
Звање:	**доцент**
Факултет или институција:	**Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Катедра за оријенталистику**
Ужа област научноистраживачког рада:	**Арабистика**
Ако предложени члан Комисије није на листи наставника на докторским студијама Филолошког факултета, квалификације за члана Комисије потврђују се **приложеном табелом из акредитације (*d_tabela*)** или **библиографијом** из које се види да испуњава услове за држање наставе на ДАС према Стандардима за акредитацију.	
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
Предложени члан Комисије својим потписом потврђује да прихвата чланство у Комисији за одбрану и оцену научне заснованости предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.	
Датум прихватања чланства: **30.9.2029.**	**Потпис предложеног члана Комисије***

** Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

ЧЛАН КОМИСИЈЕ	
Име и презиме:	**Др Марко Шуица**
Звање:	**Редовни професор**
Факултет или институција:	**Универзитет у Београду, Филозофски факултет, Одељење за историју**
Ужа област научноистраживачког рада:	**Методика наставе историје**

Ако предложени члан Комисије није на листи наставника на докторским студијама Филолошког факултета, квалификације за члана Комисије потврђују се **приложеном табелом из акредитације (*d_tabela*)** или **библиографијом** из које се види да испуњава услове за држање наставе на ДАС према Стандардима за акредитацију.

1. Knudsen, H., Šuica, M. (2026). *Conceptualizing emotional reactions to teaching contested histories.* International Journal of History Education and Culture, 2026, 25-46.

2. M. Šuica, H. Šuica, *Zašto je važno učiti o eugenici i njenim istorijskim implikacijama u nastavi istorije?* EUGENIKA, politike javnog zdravlja, nacionalizam i populizam u Jugoistočnoj Evropi (XVIII–XXI vek), Beograd 2025, 111-124.

3. M.Šuica, A. Radaković, *Učenje o epdemijama u nastavi istorije – Republika Srbija (prema Tematskom izveštaju Opservatorije za nastavu istorije u Evropi)* , Postepidemiološki stres: istorijske i medicinske dileme, Beograd 2024, 85-93.

4. *Места сећања у настави оријентисаној ка развијању компетенција за демократску културу*, Учионица сећања на отвореном, Места сећања као подстицај за демократско учење, Еволута, Београд 2023, 7-47.

5. „Serbia“, The Palgrave Handbook of Conflict and History Education in the Post-Cold War Era, ed. Cajani, Lässig, Simone, Repoussi, Palgrave Macmillan, 2019, 553-567.

Предложени члан Комисије својим потписом потврђује да прихвата чланство у Комисији за одбрану и оцену научне заснованости предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.

Датум прихватања чланства:	**Потпис предложеног члана Комисије**[*]
30.9.2026.	

[**] Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

ЧЛАН КОМИСИЈЕ	
Име и презиме:	**Др Марко Гагић**
Звање:	**доцент**
Факултет или институција:	**Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Катедра за оријенталистику**
Ужа област научноистраживачког рада:	**арабистика**

Ако предложени члан Комисије није на листи наставника на докторским студијама Филолошког факултета, квалификације за члана Комисије потврђују се **приложеном табелом из акредитације (*d_tabela*)** или **библиографијом** из које се види да испуњава услове за држање наставе на ДАС према Стандардима за акредитацију.

1. *Дерижа, дијалекат Марока — приказ фонетских особености,* Зборник Матице српске за филологију и лингвистику, Vol. 67, No. 1, Article 8, Belgrade, 2024, 109 – 122

2. *The Challenges of the Moroccan Society – Muhammed Zefzaf's "Drought" and Morocco Today*, Komunikacija i kultura onlilne, 2022, 44 - 62

3. *Yemen Crisis – The Legacy of Alī Abdullah Ṣāliḥ*, Srpska politička misao (Serbian Political Thought), Institut za političke studije, Belgrade, 2018, 229 – 246

4. *The Politics and Society of South Arabia – A Dream that Turned into a Nightmarish Reality*, The Review of International Affairs, Institute of International Politics and Economics, Belgrade, 2018, 51 – 68.

5. *Ansar Allah – Protectors of Zaydi Islam or a Seed of Sectarian Struggle in Yemen*, Orijentalističko znamenje (1923 – 1983), Beograd: Filološki fakultet, 2016, 387 – 406.

Предложени члан Комисије својим потписом потврђује да прихвата чланство у Комисији за одбрану и оцену научне заснованости предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.

Датум прихватања чланства:	**Потпис предложеног члана Комисије***
30.9.2026.	

** Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

На основу чланова 44б и 76 Статута Универзитета у Београду – Филолошког факултета, чланова 33 и 35 Закона о високом образовању и члана 6 Правилника о начину и поступку пријаве и оцене научне заснованости теме докторске дисертације бр 595/2, Веће докторских студија Филолошког факултета на I редовној седници одржаној дана 12. октобра 2026. године, донело је

О Д Л У К У

I

Даје се сагласност на пријаву теме, предлог чланова комисије, као и предлог ментора за одбрану теме и оцену научне заснованости докторске дисертације коју је поднео мср Стефан Јовичић, бр. досијеа 2020/30026.

II

Одлуку о сагласности на пријаву теме, предлог чланова комисије и предлог ментора за одбрану теме и оцену научне заснованости докторске дисертације доставити Наставно-научном већу Факултета на усвајање.

Председник Већа докторских студија
Филолошког факултета

Проф. др Ана Јовановић

Доставити:
- Наставно-научном већу,
- Председнику Већа докторских студија,
- Центру за докторске студије,
- Архиви.